22112 Nieuwe Commissievoorstellen en initiatieven van de lidstaten van de Europese Unie

Nr. 4472 Brief van de minister van Buitenlandse Zaken

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 30 oktober 2026

Overeenkomstig de bestaande afspraken ontvangt u hierbij tien fiches die werden opgesteld door de werkgroep Beoordeling Nieuwe Commissie voorstellen (BNC).

Fiche: Skills Portability Act (Kamerstuk 22112, nr. 4467)

Fiche: Culturele Hoofdsteden van Europa 2034-2047 (ECOC) (Kamerstuk 22112, nr. 4468)

Fiche: EU Kids Act (Kamerstuk 22112, nr. 4469)

Fiche: Richtlijn erkenning kwalificaties derdelanders (Kamerstuk 22112, nr. 4470)

Fiche: Herziening Richtlijn erkenning EU beroepskwalificaties (Kamerstuk 22112, nr. 4471)

Fiche: Amendering EMFAF-verordening

Fiche: Verordening voor het Europees Sociaal Zekerheidspaspoort (ESPASS) (Kamerstuk 22112, nr. 4473)

Fiche: Herziening van de verordening over de Europese Arbeidsautoriteit (ELA) (Kamerstuk 22112, nr. 4474)

Fiche: Europese Innovatieverordening (Kamerstuk 22112, nr. 4475)

Fiche: Aanbeveling testomgevingen voor regelgeving (Regulatory Sandboxes) (Kamerstuk 22112, nr. 4476)

De minister van Buitenlandse Zaken,
T.B.W. Berendsen

Fiche: Amendering EMFAF-Verordening

1. Algemene gegevens

a) Titel voorstel

Voorstel voor een VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD tot wijziging van Verordening (EU) 2021/1139 wat betreft vereenvoudiging en de omzetting van de WTO-overeenkomst inzake visserijsubsidies

b) Datum ontvangst Commissiedocument

21 september 2026

c) Nr. Commissiedocument

COM(2026) 498

d) EUR-lex

EUR-Lex - 52026PC0498 - EN - EUR-Lex

e) Nr. impact assessment Commissie en Opinie Raad voor Regelgevingstoetsing

Niet opgesteld

f) Behandelingstraject Raad

Landbouw- en Visserijraad

g) Eerstverantwoordelijk ministerie:

Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

h) Rechtsbasis

De artikelen 42, 43, tweede lid, 91, eerste lid, 100, tweede lid, 173, derde lid, 175, 188, 192, eerste lid, 194, tweede lid, 195, tweede lid, en 349 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie

i) Besluitvormingsprocedure Raad
Gekwalificeerde meerderheid

j) Rol Europees Parlement
Medebeslissing

2. Essentie voorstel

a) Inhoud voorstel
De Europese Commissie (hierna: Commissie) heeft op 21 september 2026 een voorstel voor de wijziging van de Europees Fonds voor Maritieme Zaken, Visserij en Aquacultuur verordening (hierna: EMFAF-verordening) gepubliceerd. Aanleiding voor deze wijziging is de feedback die de Commissie heeft ontvangen op de tussentijdse evaluatie van het EMFAF. Lidstaten, stakeholders en adviesraden vinden dat de financiering voor vlootvernieuwing en energie-efficiëntie te beperkt en te weinig flexibel is, en dat bepaalde EMFAF-regels investeringen belemmeren. Rechtsonzekerheid en buitensporige complexiteit worden aangemerkt als belangrijke belemmeringen voor een effectievere ondersteuning van de energietransitie van de visserijsector, de kleinschalige visserij en generatievernieuwing in de sector.

Het voorstel beoogt de EMFAF-verordening te wijzigen om het implementeren ervan toegankelijker te maken en de uitvoering ervan voor lidstaten en begunstigden te vergemakkelijken. Het voorstel bevat tevens de nodige wijzigingen om ervoor te zorgen dat de overeenkomst inzake visserijsubsidies van de Wereldhandelsorganisatie (WTO), die is goedgekeurd tijdens de twaalfde Ministeriële Conferentie van de WTO van 17 juni 2022[1], door de EU is geratificeerd op 7 juni 2023[2] en in werking is getreden op 15 september 2025, volledig in het EU-recht wordt omgezet.

Concreet zijn de wijzigingen onder te verdelen in vijf categorieën: 1) wijzigingen betreffende de omzetting van de WTO-overeenkomst inzake visserijsubsidies; 2)

[1] Kamerstuk 21501-02, nr. 2512
[2] Kamerstuk 21501-02, nr. 2660

wijzigingen betreffende de energietransitie; 3) wijzigingen met betrekking tot de sociaaleconomische vooruitzichten van de sector; 4) wijzigingen om extra milieuprikkels te bieden; en 5) wijzigingen met betrekking tot de verbetering van veiligheid op zee.

De WTO-overeenkomst inzake visserijsubsidies verbiedt schadelijke visserijsubsidies en is toegespitst op specifieke visserijactiviteiten en -gebieden, waaronder illegale, ongemelde en ongereglementeerde visserij (IOO-visserij), visserij op overbeviste visbestanden en ongereglementeerde visserij op volle zee. De wijziging met betrekking tot de omzetting van deze WTO-overeenkomst ziet op het borgen van de volledige naleving van de verplichtingen die voortvloeien uit deze overeenkomst. Nieuw is dat ondernemers en vissersvaartuigen die betrokken zijn bij IOO-visserij of aan de visserij gerelateerde activiteiten ter ondersteuning van IOO-visserij niet in aanmerking dienen te komen voor steun uit het EMFAF. Hetzelfde geldt voor visserij en aan de visserij gerelateerde activiteiten op volle zee die buiten de regelgevende bevoegdheid van relevante regionale organisaties voor visserijbeheer (ROVB's) vallen.

Aangaande de energietransitie stelt de Commissie een aantal wijzigingen aan de verordening voor, die de flexibiliteit van steun moeten verbeteren. Zo zijn er onder de EMFAF-verordening grenzen gesteld aan hoeveel budget een lidstaat maximaal mag alloceren aan zogenaamde 'vlootmaatregelen'. Momenteel zijn zaken als de eerste aanschaf van een vissersvaartuig, stilligmaatregelen, saneringen en specifieke investeringen die gerelateerd zijn aan het vaartuig financieel gemaximeerd; een lidstaat mag maximaal € 6 miljoen of 15% (wat het laagst is) van zijn budget hieraan besteden. Om de flexibiliteit van dergelijke steun van deze maatregelen te vergroten, stelt de Commissie voor om de grens van 15% naar 30% op te hogen en de maximalisatie niet meer te laten gelden voor stilligmaatregelen. Daarnaast wordt de bovengrens van €6 miljoen in zijn geheel losgelaten. Verder geeft de Commissie aan dat de artikelen in de EMFAF-verordening die zien op de vervanging van motoren en de modernisatie van vissersvaartuigen weinig flexibel zijn en de vereisten te complex zijn. Om dit aan te passen vereenvoudigt de Commissie de procedure voor technische goedkeuring, onder meer door ook de installatie van efficiëntere motoren toe te staan. Zo vereist de Commissie niet langer dat er een complexe methode voor het berekenen van CO_2-emmissiereductie ten grondslag ligt aan de

ondersteuning van motoren. Daarnaast stelt de Commissie voor dat de drempelwaarde voor de capaciteit van schepen, uitgedrukt in brutotonnage, wordt verhoogd voor schepen met een lengte van minder dan 12 meter. Dit wordt gedaan om tegemoet te komen aan de extra volume-eisen die gepaard gaan met motorvervanging en verbeteringen op het gebied van energie-efficiëntie.

Ten aanzien van wijzigingen met betrekking tot de sociaaleconomische vooruitzichten van de sector ziet de Commissie dat kleinschalige kustvisserij worstelt met de hoge brandstofprijzen en lage subsidies. Ook worstelt deze sector met slechte werkomstandigheden, veiligheidskwesties en een vergrijzende beroepsbevolking. Hierom stelt de Commissie voor om kleinschalige kustvisserij een voorkeursbehandeling te geven op het gebied van bedrijfsovernames. Deze wijziging heeft tot doel meer financiële steun te waarborgen voor generatievernieuwing voor de kleinschalige kustvisserij. Generatievernieuwing is echter niet alleen een probleem binnen de kleinschalige kustvisserij, ook in andere deelsectoren veroudert de beroepsbevolking. Hierom wil de Commissie gerichter steun kunnen verlenen aan jonge vissers om hen te helpen voet aan de grond te krijgen in de sector. Voorgesteld wordt om de overdracht van bedrijfseigendom te schrappen uit de lijst van niet-subsidiabele activiteiten.

De vermindering van vangstmogelijkheden heeft grote invloed op visserijondernemingen, welke vaak niet over genoeg financiële veerkracht beschikken om deze op te vangen. De Commissie stelt hierom voor om kosten die gepaard gaan met stilliggen, met als reden de vermindering van vangstmogelijkheden met ten minste 40%, te kunnen subsidiëren. Een dergelijke regeling kan ondernemers extra steun bieden door hen te helpen hun vaste kosten te dekken en hen op korte termijn verlichting te bieden. Financiële belemmeringen, lage winstgevendheid, prijsschommelingen en zware arbeidsomstandigheden ontmoedigen jongeren om in de visserij aan de slag te gaan. De Commissie wil hierom jonge vissers tegemoetkomen met een hoger steunpercentage voor de aanschaf van een eerste vissersvaartuig; van 40% naar 60%.

De Commissie tracht ook wijzigingen door te voeren die als stimulans voor milieubescherming zorgen. De wijzigingen zien op dat de collectieve uitvoering

van nationale strategieën voor beschermde mariene gebieden en de instelling van visserij beperkte gebieden verder kunnen worden gestimuleerd. Gebruikmakend van EMFAF-middelen kunnen lidstaten de opzet, de ontwikkeling en de implementatie van voor visserij beperkte gebieden en beschermde mariene gebieden ondersteunen. Deze wijziging ziet ook op bewustwordingsmaatregelen ter bevordering van de samenwerking tussen belanghebbenden als het gaat om het instellen en beheer van deze gebieden. Ook stelt de Commissie voor om de visserij op aal gemakkelijker in aanmerking te laten komen voor saneringsregelingen door een vereiste dat geldt voor saneringsregelingen, namelijk 90 dagen per jaar visserijactiviteiten op zee, niet van toepassing te verklaren op vaartuigen die een vergunning hebben en gemachtigd zijn om op aal te vissen.

Tot slot wil de Commissie acties ondernemen om steun ten behoeve van de veiligheid aan boord te bevorderen. Gps- en radartechnologie die uitsluitend kan worden gebruikt ter voorkoming van ongevallen op zee en ter vergroting van de veiligheid op zee kunnen met de voorgestelde wijzigingen ook ondersteund worden.

b) Impact assessment Commissie

De Commissie heeft voor dit voorstel geen impact assessment uitgevoerd. Het kabinet hecht in het algemeen waarde aan gedegen impact assessments bij voorstellen, en brengt dit geregeld waar passend onder de aandacht bij de Commissie.

3. Nederlandse positie ten aanzien van het voorstel

a) Essentie Nederlands beleid op dit terrein

Het Nederlands beleid ten aanzien van het EMFAF is om deze voornamelijk in te zetten als investerings- en transitiefonds voor een duurzamere en toekomstbestendigere visserij- en aquacultuursector, binnen de kaders van het Gemeenschappelijk visserijbeleid (hierna: GVB). Het kabinet richt zich met name op de verduurzaming van de vloot door innovatie, verduurzaming en rendementsverbeteringen van de aquacultuursector en de verwerkende keten. Daarnaast is het behoud en financiering van datacollectie, controle en handhaving een belangrijke pijler van de Nederlandse invulling van het EMFAF.

In lijn met het regeerakkoord zet het kabinet in op een duurzame visserij- en aquacultuursector, die opereert binnen de ecologische draagkracht van het ecosysteem. In de kabinetsreactie op de consultatie over het GVB[3] is opgenomen dat de visserijsector maximale inzet verdient bij de transitie naar een moderne vloot. Vissers moeten worden ondersteund bij innovaties, veiligheid en het ontwikkelen van duurzame vistechnieken. Hierbij zijn Europese middelen en internationale samenwerking onontbeerlijk.

Er liggen grote opgaven voor de visserij en aquacultuursector op het gebied van bijvoorbeeld de energietransitie, het verhogen van de selectiviteit en het verminderen van de bodemberoering. Het kabinet heeft daarom een visie op voedsel uit zee en grote wateren opgesteld,[4] die met stakeholders is uitgewerkt tot een uitvoeringsagenda.[5] In deze uitvoeringsagenda worden acties uitgewerkt en opgenomen ten aanzien van de doorontwikkeling van de visserij- en aquacultuursector. Er zijn nog veel kennishiaten op het gebied van ecologie en de draagkracht van het ecosysteem.

Om activiteiten te laten plaatsvinden binnen deze ecologische draagkracht, zet Nederland in op onderzoek en regionale samenwerking binnen OSPAR en het *Greater North Sea Basin Initiative*. Dit is nodig voor de implementatie van de Kaderrichtlijn Mariene Strategie en de Natuurherstelverordening en draagt bij aan het in kaart brengen van de grenzen van deze ecologische draagkracht.

b) Beoordeling + inzet ten aanzien van dit voorstel

Het kabinet heeft nog twijfels over het voorstel van de Commissie. De ondersteuning van vissers, kwekers, ngo’s, de wetenschap en andere belanghebbenden is essentieel in het versnellen van de verduurzaming van de visserij- en aquacultuursector. Hoewel Nederland in de afgelopen jaren succesvol het EMFAF in heeft kunnen zetten voor thema’s als innovatie, verduurzaming en wettelijke verplichtingen als datacollectie, is er ook aangelopen tegen de grenzen

---

[3] Reactie consultatie GVB, Kamerstuk 32201, nr. 117

[4] Visie voor voedsel uit zee, Kamerstuk 21501-32, nr. 1621

[5] Uitvoeringsagenda voor de visie op voedsel uit zee en grote wateren, Kamerstuk 21501-32, nr. 1793

van de verordening. De rechtsonzekerheid en complexiteit van financieringsmogelijkheden zijn obstakels waar het kabinet de afgelopen jaren tegenaan liep. Zowel in door het kabinet ingebrachte, als door het kabinet gesteunde, diversenpunten in de Raad is de Commissie opgeroepen tot het herzien van de verordening en het bekijken waar er meer flexibiliteit in de verordening aangebracht kan worden om de steunmogelijkheden van dit fonds te vergroten. Het kabinet steunt dan ook het voornemen van de Commissie om de verordening te amenderen om zo de flexibiliteit van de steunmogelijkheden te vergroten.

De naleving van EU-visserijregels, waaronder het GVB, is essentieel. Het ondersteunen van ondernemers die deze regels niet naleven druist in tegen de voorschriften van het GVB. Het kabinet is het eens met de Commissie dat het EMFAF de volledige naleving van de WTO-overeenkomst inzake visserijsubsidies dient na te streven door marktdeelnemers of vaartuigen die betrokken zijn bij IOO-visserij uit te sluiten van steun. Het is de bevoegdheid van de Commissie om in EU-rechtshandelingen de relevante bepalingen uit de WTO-overeenkomst volledig te implementeren. Het kabinet uit wel zijn zorgen over de uitwerking van de implementatie in deze wijziging. Hiermee ontstaat mogelijk een nieuwe controleverplichting met bijbehorende uitvoeringslasten die momenteel nog niet zijn ingeregeld, en, wanneer de wijziging van kracht wordt, wel ingeregeld zullen moeten worden, ook voor verleende subsidies. Wel zet het kabinet in op het verduidelijken van begrippen uit de WTO-overeenkomst voor de uitvoering daarvan. Het kabinet is het eens met de Commissie dat activiteiten op volle zee die buiten de bevoegdheid van regionale organisaties voor visserijbeheer (ROVB’s) vallen niet in aanmerking dienen te komen voor steun onder het EMFAF.

Zoals gezegd hebben Nederland en andere lidstaten meermaals de Commissie opgeroepen tot aanpassingen van de EMFAF-verordening ten behoeve van de energietransitie. Dat de Commissie bereid is tot wijzigingen die ten goede komen aan de energietransitie van de visserijsector sluit aan bij de Nederlandse behoefte. Het is van belang dat lidstaten snel en adequaat maatregelen kunnen treffen, zoals de subsidiëring van tijdelijke en definitieve stopzetting van visserijactiviteiten, wanneer het verdienvermogen in de visserij onder druk staat en de situatie hierom vraagt. Het kabinet verwelkomt dan ook de wijzigingen die

de Commissie voorstelt om financiële grenzen voor vlootmaatregelen op te rekken. Het subsidiëren van de vervanging of modernisering van motoren aan boord van vissersvaartuigen is onder de huidige verordening complex en praktisch onuitvoerbaar.

De voorgestelde wijzigingen bieden lidstaten de nodige flexibiliteit om voor vaartuigen kleiner dan 24 meter deze subsidiëring te vergemakkelijken. Hoewel dit positief uitpakt voor voornamelijk de kleinschalige kustvisserij, betreurt het kabinet dat deze wijzigingen zich beperken tot vaartuigen tot 24 meter. Het kabinet benadrukt dat er voor vaartuigen groter dan 24 meter ook een verduurzamingsslag te maken valt als het gaat om motorisering, zoals een hybride voortstuwing. Investeringen als hybride voortstuwing zijn prijzig en in de praktijk soms moeilijk te financieren, zeker gezien het huidige verdienvermogen in de visserijsector. Het kabinet zal hier aandacht voor blijven vragen in Brussel.

Het kabinet onderschrijft de observaties van de Commissie met betrekking tot de vergrijzende beroepsbevolking in de visserijsector. Hoewel er jongeren zijn in Nederland die geïnteresseerd zijn in het werken in de visserij, zijn een onzeker verdienmodel, veranderende visserijmogelijkheden en onaantrekkelijke arbeidsomstandigheden redenen voor een teruglopende opvolging in familiebedrijven. De voorgestelde wijzigingen ten aanzien van het ondersteunen van jonge vissers bij de aanschaf van een eerste vissersvaartuig kunnen een rol spelen bij het aantrekkelijker maken van het werken in de visserij. Echter, belangrijk om hierbij te vermelden is dat deze wijziging niet van toepassing is op de aanschaf van vaartuigen groter dan 24 meter. Jonge vissers die een vaartuig, welke groter is dan 24 meter, willen overnemen komen dus niet in aanmerking voor steun. Het schrappen van de overdracht van eigendom van bedrijven uit de lijst van niet-subsidiabele activiteiten is een positieve ontwikkeling die over de gehele breedte van de visserijsector voor jonge vissers mogelijk het verschil kan maken tussen het wel of niet overnemen van een familiebedrijf. Verder staat het kabinet positief tegenover de wijziging ten aanzien van de steunmogelijkheden van kosten die gepaard gaan met stilliggen, indien het stilliggen wordt veroorzaakt door een verlaging (van ten minste 40%) van de vangstmogelijkheden. Hoewel stilliggen een keuze is van een onderneming, kan het stilliggen als gevolg van een vermindering van vangstmogelijkheden als gedwongen aanvoelen. Omdat de vaste lasten bij het stilliggen doorlopen, is het

verlichten van deze lasten volgens het kabinet gegrond. Stilliggen heeft sociaaleconomische gevolgen, zoals dat bemanningsleden, van wie het inkomen meestal afhankelijk is van de vangst, bij langdurig stilliggen besluiten om elders werk te zoeken met een stabieler inkomen. Middels ondersteuning uit een stilligregeling kan de eigenaar van het vissersvaartuig deze bemanningsleden doorbetalen en zo een periode zonder inkomsten overbruggen.

Het kabinet is het met de Commissie eens dat beschermde mariene gebieden essentieel zijn in het bereiken van doelstellingen voor het behoud van de biodiversiteit en het borgen van de duurzaamheid van de visserij op de lange termijn. Er is dan ook steun voor het voornemen om het mogelijk te maken dat de opzet, ontwikkeling en implementatie van voor visserij beperkte gebieden en beschermde gebieden kunnen worden ondersteund. Zoals gebruikelijk is bij maatregelen als het instellen van beschermde mariene gebieden, wijst het kabinet erop dat het belangrijk is dat omringende lidstaten worden betrokken als de maatregelen vissers uit deze landen raken. Steunmogelijkheden die bijdragen aan de bewustwording en samenwerking tussen belanghebbenden als het gaat om het instellen en beheer van deze gebieden dragen hier ook aan bij. Het kabinet onderschrijft de bewoordingen van de Commissie aangaande de vereisten voor sanering voor de visserij op aal. De visserij op aal is in sterke mate seizoensgebonden, wat maakt dat deze visserij niet jaarrond kan plaatsvinden en dat desbetreffende vissers soms niet aan het minimale activiteitenvereiste kunnen komen. Het kabinet kan zich dan ook scharen achter een derogatie voor het vereiste van 90 dagen per jaar aan visserijactiviteit voor vissersvaartuigen die gemachtigd zijn en een vergunning hebben om op aal te vissen. De wijzigingen ten aanzien van de veiligheid aan boord worden positief door het kabinet ontvangen. Het is belangrijk dat vissers hun beroep veilig kunnen uitoefenen. Gps- en radarsystemen die een rol kunnen spelen bij de veiligheid op zee zijn wat betreft het kabinet een goede uitbreiding van de subsidiabele maatregelen onder het EMFAF.

Hoewel het kabinet in algemene zin positief is tegenover de voorgestelde wijzigingen, is de timing van deze voorstellen ongunstig. De Commissie spreekt van een “snel en robuust” antwoord op de problemen die geïdentificeerd zijn in de praktijk. Het kabinet ervaart dit echter anders. Aangezien het EMFAF eind

2027 afloopt en de onderhandelingen over het gedane voorstel nog moeten beginnen, is het niet onrealistisch om te denken dat de gewijzigde EMFAF-verordening pas in de loop van 2027 van kracht is. De tijd die dan nog resteert om vóór 2028 instrumenten op te stellen die voorzien in de wijzigingen benoemd in dit voorstel is kort (en waarschijnlijk te kort). Tevens is het niet onaannemelijk dat lidstaten hun EMFAF-budget al gealloceerd hebben voor andere doelen en dat het gebruik van de gewijzigde verordening te zijner tijd geen mogelijkheid meer is. Het kabinet betreurt daarom dat de Commissie niet eerder actie heeft ondernomen op basis van evaluaties, rapporten en feedback van lidstaten, stakeholders en adviesraden. Gezien het gegeven dat Nederland reeds een bestemming heeft voor de resterende middelen onder het Nederlandse EMFAF-budget, zal het kabinet geen gebruik maken van de wijzigingen in het voorstel van de Commissie.

c) Eerste inschatting van krachtenveld

Vrijwel alle lidstaten hebben uitgesproken positief te zijn over de inhoud van het voorstel. Tegelijkertijd is er ook kritiek vanuit lidstaten over de timing van dit voorstel. Een aantal lidstaten die het grootste gedeelte of al hun EMFAF-middelen al gealloceerd hebben staan niet onwelwillend tegenover deze wijzigingen, maar hebben aangegeven dat zij waarschijnlijk geen gebruik zullen maken van de wijzigingen. Naar verwachting zullen zij de voorgestelde wijzigingen steunen als deze andere lidstaten ten goede komen, mits ze niet in strijd zijn met de plannen in EMFAF-programma’s van de desbetreffende lidstaten. Voor een aantal andere lidstaten zal verdere verbreding van steunmogelijkheden, zoals toegang tot financiële instrumenten, een mogelijk belangrijke voorwaarde voor steun aan het voorstel zijn. Andere lidstaten benadrukken het belang van generatievernieuwing. Sommige lidstaten benadrukken het belang van mogelijkheden ter ondersteunen van de energietransitie. Een aantal lidstaten hebben aangegeven dat ze graag ook vaartuigen groter dan 24 meter kunnen ondersteunen. Andere lidstaten legden de nadruk op veiligheid van personeel in de sector.

De positie van het Europees Parlement is op dit moment nog niet bekend.

4. Beoordeling bevoegdheid, subsidiariteit en proportionaliteit

a) Bevoegdheid

Als onderdeel van de toets of de EU mag optreden conform de EU-verdragen toetst het kabinet of de EU handelt binnen de grenzen van de bevoegdheden die haar door de lidstaten in de EU-verdragen zijn toegedeeld om de daarin bepaalde doelstellingen te verwezenlijken. Het oordeel van het kabinet ten aanzien van de bevoegdheid is positief. Het voorstel is gebaseerd op de artikelen 42, 43, tweede lid, 91, eerste lid, 100, tweede lid, 173, derde lid, 175, 188, 192, eerste lid, 194, tweede lid, 195, tweede lid, en 349 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (hierna: VWEU). Het voorstel heeft betrekking op meerdere beleidsterreinen, met name visserij, vervoer, milieu, energie, industrie, structuren voor de uitvoering voor programma's en maatregelen voor gebieden met specifieke maatregelen. Op deze terreinen is sprake van een gedeelde bevoegdheid tussen de Unie en de lidstaten (artikel 4, tweede lid, onderdelen (d), (e), (g) en (i) en derde lid VWEU), dan wel een ondersteunende bevoegdheid van de Unie (artikel 6, onderdelen (b) en (d) VWEU). Op het terrein van de instandhouding van de biologische rijkdommen van de zee in het kader van het GVB is sprake van een exclusieve bevoegdheid van de Unie (artikel 3, eerste lid, onderdeel (d) VWEU).

b) Subsidiariteit

Als onderdeel van de toets of de EU mag optreden conform de EU-verdragen toetst het kabinet de subsidiariteit van het optreden van de Commissie. Dit houdt in dat het kabinet op de gebieden die niet onder de exclusieve bevoegdheid van de EU vallen of wanneer sprake is van een voorstel dat gezien zijn aard enkel door de EU kan worden uitgeoefend, toetst of het overwogen optreden niet voldoende door de lidstaten op centraal, regionaal of lokaal niveau kan worden verwezenlijkt, maar vanwege de omvang of de gevolgen van het overwogen optreden beter door de EU kan worden bereikt (het subsidiariteitsbeginsel). Het oordeel van het kabinet ten aanzien van de subsidiariteit is positief. De wijzigingsverordening heeft tot doel het scheppen van een flexibeler kader voor de besteding van Europese middelen voor de visserij- en aquacultuursectoren. Gezien het gemeenschappelijke karakter van het GVB kan dit onvoldoende door de lidstaten op centraal, regionaal of lokaal niveau worden verwezenlijkt, daarom is een EU-aanpak wel nodig. Door de voorgestelde aanpassingen wordt het gelijk speelveld op het terrein van de ondersteuning van visserij- en de aquacultuursector verbeterd en worden belemmeringen op de interne markt voor

investeringen in de visserij en aquacultuur gedeeltelijk weggenomen. Om die redenen is optreden op het niveau van de EU gerechtvaardigd.

c) Proportionaliteit

Als onderdeel van de toets of de EU mag optreden conform de EU-verdragen toetst het kabinet of de inhoud en vorm van het optreden van de EU niet verder gaan dan wat nodig is om de doelstellingen van de EU-verdragen te verwezenlijken (het proportionaliteitsbeginsel). Het oordeel van het kabinet ten aanzien van de proportionaliteit is positief. De wijzigingsverordening heeft tot doel het scheppen van een flexibeler kader voor de besteding van Europese middelen voor de visserij- en aquacultuursectoren. Het voorgestelde optreden is geschikt om deze doelstelling te bereiken, omdat de verordening complexe vereisten en processen schrapt, waardoor de flexibiliteit voor lidstaten wordt vergroot. Bovendien gaat het voorgestelde optreden niet verder dan noodzakelijk, omdat het voorgestelde nog voldoende ruimte laat aan de EU-lidstaten om hier op bepaalde punten individueel invulling aan te geven en verdere uitwerking mede vorm te geven mits gerechtvaardigd en zorgvuldig gemotiveerd.

5. Financiële consequenties, gevolgen voor regeldruk, concurrentiekracht en geopolitieke aspecten

a) Consequenties EU-begroting

De gedane voorstellen hebben geen gevolgen voor de EU-begroting. Er wordt geen aanvullend budget vrijgemaakt. Als lidstaten gebruik willen maken van de gewijzigde verordening, wordt van hen verwacht dit te doen met hun huidig gealloceerd EMFAF-budget.

b) Financiële consequenties (incl. personele) voor rijksoverheid en/ of medeoverheden

Net zoals bij de EU-begroting, zijn er geen gevolgen voor de Rijksbegroting. Aanvullend budget wordt binnen de bestaande EMFAF-middelen voor Nederland opgevangen. LVVN heeft voor alle nog niet bestede EMFAF-middelen al een bestemming gevonden voor het komend jaar.

c) Financiële consequenties en gevolgen voor regeldruk voor bedrijfsleven en burger

De grondhouding van het kabinet ten aanzien van de regeldruk en concurrentiekracht is positief. Het voorstel lijkt – ten opzichte van de huidige EMFAF-verordening – vooral meer flexibiliteit te bieden. Hoewel de Commissie zelf spreekt van wijzigingen die de administratieve lasten van de begunstigden verlagen, komt dat niet goed in het voorstel naar voren. De Commissie probeert de EMFAF-verordening vooral te flexibiliseren door lidstaten meer programmeerruimte te geven en door bepaalde materiële subsidiabiliteitsvoorwaarden te versoepelen. De administratieve lasten worden echter veel minder rechtstreeks aangepakt. Het voorstel haalt vooral juridische en technische belemmeringen weg die de toegang tot financiering bemoeilijken. Hiermee lijkt de regeldruk niet zozeer te worden verminderd, maar ook niet te worden verhoogd. Het voorstel van de Europese Commissie heeft geen substantiële regeldrukgevolgen. Daarom heeft ATR besloten om geen formeel advies uit te brengen over het BNC-fiche.

d) Gevolgen voor concurrentiekracht en geopolitieke aspecten

Het voorstel lijkt meer ruimte te bieden voor de ondersteuning van vervanging of modernisering van motoren. In het licht van de hoge brandstofprijzen door geopolitieke ontwikkelingen, is ondersteuning die bijdraagt aan de vermindering van brandstof en zo ondernemers minder vatbaar maakt voor prijsschommelingen wenselijk. Dit draagt bij aan de concurrentiekracht van de Europese visserijsector. Daarnaast kan de generatievernieuwing worden beschouwd als een voorwaarde voor de economische levensvatbaarheid van de Europese visserij. Het vergemakkelijken van bedrijfsovernames van jonge vissers zorgt indirect voor een stukje voedselzekerheid in de toekomst en een weerbaardere visserij. Aandacht voor voedselzekerheid, hetgeen essentieel is voor de weerbaarheid van de Unie, is belangrijk.

Het kabinet is positief over de gevolgen van dit voorstel voor de concurrentiekracht, aangezien de visserijsector hiermee verder kan worden ondersteund bij de grote opgaven zoals de energietransitie en generatievernieuwing. Hoewel de visserij tot op heden sterk afhankelijk is van fossiele brandstoffen die van buiten de EU komen, kan het voorstel lidstaten helpen bij het verduurzamen van de visserijsector en deze afhankelijkheid

verminderen. Het voorstel draagt hierdoor ook bij aan de weerbaarheid van de EU tegen geopolitieke ontwikkelingen die raken aan de voedselzekerheid.

6. Implicaties juridisch

a) Consequenties voor nationale en decentrale regelgeving en/of sanctionering beleid (inclusief toepassing van de lex silencio positivo)

Voor decentrale regelgeving zal het voorstel geen directe gevolgen hebben. De verdeling van bevoegdheden, verantwoordelijkheden en taken van nationale en decentrale overheden veranderen door het voorstel niet. In de nationale subsidieregelgeving op niveau van ministeriële regeling moet worden verwezen naar de artikelen die zien op de implementatie van de WTO-overeenkomst om deze te implementeren. Daarnaast zal, indien toch gebruik gemaakt wordt van de verruimde mogelijkheden in subsidieverlening, nationale subsidieregelgeving moeten worden aangevuld.

In het voorstel is de verplichting opgenomen steun terug te vorderen indien er tussen subsidieverlening en subsidievaststelling een positieve vaststelling inzake IOO-visserij wordt gemeld, voor zover de steun betrekking heeft op het betrokken vaartuig en de activiteiten waarop de vaststelling ziet. Hiermee wordt een nieuwe sanctie geïntroduceerd.

De *lex silencio positivo* is hier niet aan de orde.

b) Gedelegeerde en/of uitvoeringshandelingen, incl. NL-beoordeling daarvan

Niet van toepassing

c) Voorgestelde implementatietermijn (bij richtlijnen), dan wel voorgestelde datum inwerkingtreding (bij verordeningen en besluiten) met commentaar t.a.v. haalbaarheid

De verordening treedt in werking op de twintigste dag na die van de bekendmaking ervan in het Publicatieblad van de Europese Unie. Om

instrumenten op te stellen die voorzien in de wijzigingen benoemd in dit voorstel is er baat bij een zo spoedig mogelijke inwerkingtreding.

Het kabinet zal inzetten op een redelijke implementatietermijn van de bepalingen die de WTO-overeenkomst implementeren, gezien het gegeven dat de implementatie gevolgen heeft voor zowel verleende als te verlenen subsidieverleningen. Voor de bepalingen die de WTO-overeenkomst implementeren geldt dat deze vervallen na de datum van beëindiging van de WTO-overeenkomst. Dit acht het kabinet wenselijk.

d) Wenselijkheid evaluatie-/horizonbepaling
Het voorstel bevat geen evaluatie- dan wel horizonbepaling. Gezien de resterende looptijd van de fonds waarop deze verordening betrekking heeft acht het kabinet dit ook niet noodzakelijk.

e) Constitutionele toets
Niet van toepassing

7. Implicaties voor uitvoering en/of handhaving

De voorgestelde wijzigingen kunnen op onderdelen bijdragen aan een eenvoudigere uitvoering van het EMFAF. Deze onderdelen met vereenvoudigingen zijn echter momenteel niet opgenomen in het Programma EMFAF en gelet op de looptijd van het EMFAF tot eind 2027 is een eventuele programmawijziging vermoedelijk niet langer realistisch.

Tegelijkertijd wordt er een nieuwe uitsluitings- en controlebepaling geïntroduceerd betreffende de WTO-overeenkomst. Voor de intermediaire instantie (RVO) betekent dit voorstel een uitbreiding van de controlelast op dossierniveau en derhalve een stijging in de daarmee samenhangende uitvoeringskosten. Deze controle is bovendien momenteel nog niet ingericht,

waardoor ontwikkelkosten noodzakelijk zullen zijn. Het is niet bekend wat de aanvullende uitvoeringslasten zullen betreffen.

8. Implicaties voor ontwikkelingslanden

In dit voorstel voor een verordening worden geen nieuwe eisen of voorwaarden gesteld omtrent de omgang met ontwikkelingslanden.